

مریم میرزاخانی

مریم میرزاخانی در همایش جهانی رایشگران (ریاضیدانان) در سنول
جایی که نشان فیلدز را به دست آورد

مریم بکر معانی را منم روح القدس
عالم ذکر معالی+ را منم فرمانروا
نیست اقلیم سخن را بهتر از من پادشا
در جهان ملک سخن راندن مسلم شد مرا
خاقانی

* در تاریخ ۲۲ اردیبهشت ماه، در ایران، کشور گرامیک ما، دختری چشم به جهان گشود که سپس ترها مایه ی سرفرازی ایران، به ویژه زنان ایرانی شد.

* هنگامی که این تک دانه ی ما، چشم به جهان گشود، نام **مریم** را برایش برگزیدند.
- پدرش **احمد میرزاخانی** مهندس برغ و فرّنشین هیئت مدیره مجتمع آموزشی نیکوکاری رعد بود. او از مردمان تالیغان در استان البرز است.
- **مریم** پس از پایان دبستان برای آزمون در مدارس سمپاد (سازمان ملی پرورش استعدادهای درخشان) نام نویسی کرده و به دبیرستان **فرزانگان تهران** راه می یابد.
در سالهای سوم و چهارم دبیرستان **فرزانگان تهران** بوده که جایزه ی تلالی **المپیاد ریاضی** کشور را به دست می آورد.
- **المپیاد جهانی ریاضی هنگ کنگ** در سال ۱۹۹۴ برپا می شود. در آنجا **مریم** در آزمون همگانی که برگزار می شود به خوبی برمی آید و جایزه ی تلالی جهانی را از آن خود می کند.
- **المپیاد ریاضی** که در **کانادا** برگزار می شود. **مریم میرزاخانی** در آن المپیاد به بالاترین پایگاه دست یافته و نشان تلالی آن را می رباید.

* **مریم میرزاخانی** و **رؤیا بهشتی** از نخستین دخترانی بودند که به **المپیاد ریاضی ایران** راه یافتند و **مریم** نخستین دختری بود که در **المپیاد ریاضی ایران** نشان تلال گرفت.

* **مریم میرزاخانی** در دانشگاه صنعتی دوره کارشناسی را می گذراند. پس از چاپ نوشتاری از او در ماهنامه ی **انجمن ریاضی امریکا**، به آن کشور و به دانشگاه **هاروارد** می رود. پس از دریافتِ دکترا به نام استادیار در دانشگاه **پرینستون** آغاز به کار و آموزش دادن، می کند.
- یک سال پس از آن و سال ۲۰۰۵ بود که رسانه ی **پاپیولار ساینس امریکا** او را به نام یکی از ده هوشمندان جوان جهان برمی گزیند.
- **مریم** تا سال ۲۰۰۸ در **پرینستون** مانده و در آنجا به پایگاه استادی دست می یابد. سپس به **استنفورد** رفته و در جایگاه استادی کار خویش را دنبال می کند. در آن زمان او ۳۱ سال بیشتر نداشت.

* سال ۱۳۸۴ بود که **مریم میرزاخانی** به همسری **یان واندراک** در می آید. همسر او نیز **دانشیار ریاضی** دانشگاه **استنفورد** و از مردمان **جمهوری چک** بوده است. میوه ی این زناشویی دختری است به نام **آناهیتا**.

- **مریم میرزاخانی** در گفتگویی یادآور شده که در بچگی آرزو داشته نویسنده شود. او گفته :
 « وقتی که بچه بودم رؤیایم این بود که نویسنده شوم. هیجان انگیزترین لحظاتم را به خواندن رمان می گذراندم. در واقع هر چیزی را که به دستم می رسید، می خواندم.»

* **رخدادی شگفت انگیز**

* در اسفند ماه ۱۳۷۶ شماری از دانشجویانِ دانش رایش (ریاضی) به **اهواز** رفته بودند تا در **آورد دانش رایش** (مسابقات ریاضی) **هنبازی** (شرکت) کنند. در برگشت به تهران، همگی سوار اتوبوسی می شوند. از میان کسانی که در آن اتوبوس بودند، می توان از **مریم میرزاخانی - ایمان افتخاری و حسین نمازی** نام برد. که هر سه در آن **آورد**، پایه ی یکم کشور را به دست آورده بودند. اتوبوس در میان راه به دره ای سرنگون می شود. شش دانشجوی **دانش رایش** (ریاضی) دانشگاه شریف، که بیشترین آنها از برگزیدگان المپیادهای دانش رایش (ریاضی) جهانی بودند، جان باختند. **مریم میرزاخانی** در آن اتوبوس بوده که خوشبختانه از این رخداد جان به در می برد.

- این رخدادِ دردآور، پس از **برافتادن جمهوری اسلامی**، نیاز به بررسی گسترده ای دارد. این روزها به هر کجا که سرک می کشیم تا آگاهی هایی به دست آوریم، چیزی دستگیرمان نمی شود!

* **مریم میرزاخانی** از سرنگون شدنِ اتوبوس به دره، جان به در بُرد، ولی اهریمن مرگ بگونه ای دیگر او را از ما ربود.
 - در تیرماه ۱۳۹۶ گفته شد، که **مریم میرزاخانی** در پی گرفتار شدن به بیماری **خرچنگ** (سرطان)، در بیمارستانی در امریکا بستری شده است. گویا او در چهار سال پیش به بیماری **خرچنگ** (سرطان) **پستان** دچار می شود و این بیماری تا مغز استخوان او پیشرفت می کند و سرانجام در ۲۳ تیرماه ۱۳۹۶ هنگامی که او بیش از ۴۰ سال نداشته او را از ما و از جهان دانش می گیرد.

سرفرازی های مریم میرزاخانی

- سال ۱۹۹۴، **هنگ کنگ**، **نشان تلا**، المپیاد ریاضی،
- سال ۱۹۹۵، **کانادا**، **نشان تلا المپیاد جهانی** (بالاترین نمره)،
- سال های ۱۹۹۵ تا ۱۹۹۹، همکار پژوهشگاه دانش های بنیادی در **تهران- ایران**،
- سال ۲۰۰۳ جایزه ی **افتخار دانشگاه هاروارد**،
- سال ۲۰۰۳ جایزه ی **برترین فارغ التحصیلان دانشگاه هاروارد**،

- سال ۲۰۰۴ جایزه ی پژوهشگر برتر بنیاد ریاضیات کلی،
- سال ۲۰۰۹ جایزه ی ای - ام - اس بلومنتال ،
- سال ۲۰۱۰ فراخوانی به همایش جهانی رایشگری (ریاضیات)، برای سخنرانی در باره ی توپولوژی و سیستم های پویا و معادله دیفرانسیل معمولی،
- سال ۲۰۱۳ جایزه ی ستر از سوی انجمن ریاضی آمریکا،
- سال ۲۰۱۴ برگزیده شدن از سوی رسانه ی نیچر، به نام یکی از ده تن مهین (مهم) سال،
- سال ۲۰۱۴ جایزه ی بنیاد ریاضیات کلی،
- سال ۲۰۱۴ سخنران و میهمان همایش جهانی
- سال ۲۰۱۴ نشان فیلدز در سیول،
- سال ۲۰۱۵ هموند فرهنگستان دانش ها در فرانسه،
- سال ۲۰۱۵ هموندی در مجمع فیلسوفان آمریکا،
- سال ۲۰۱۶ هموندی در آکادمی ملی علوم آمریکا،
- سال ۲۰۱۷ هموندی در فرهنگستان هنر و دانش ها.

+ معالی = پایگاه ها - ویژگی ها - برجستگی ها

گردآورنده : ژاله دفتریان
 اردیبهشت ۲۵۸۱ ایرانی
 ماه مه ۲۰۲۲ ترسایبی